

The Nottingham Trent University

B.I.B.S., a. s. Brno

**Brno
International
Business School[®]**

BA (Hons) in Business Management

**Písemná práce k modulu
Veřejná správa**

**Princip důvěry v zápisy obchodního rejstříku
v praxi**

**Autor: Zdeněk Fekar
Ročník: III., 2006/2007**

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a že všechny citované zdroje (včetně internetových) jsou uvedeny v seznamu citované literatury. Jsem si vědom toho, že případná nepravdivost tohoto prohlášení by mohla mít za následek i předčasné ukončení mého studia.

V Praze 19. března 2007

.....

Obsah

1.	Úvod a cíl práce	4
2.	Charakteristika analyzovaného případu	4
3.	Analýza činnosti veřejné správy	5
3.1	Očekávaná činnost veřejné správy	5
3.2	Formální reakce veřejné správy	6
3.3	Analýza činnosti veřejné správy	7
4.	Závěr práce	9
	Použitá literatura	10

1. Úvod a cíl práce

Zadáním této práce byla volná úvaha či zamyšlení nad konkrétní činností libovolného orgánu veřejné správy a dopadu této činnosti na osobu autora seminární práce.

S ohledem na svoje předchozí profesní zkušenosti jsem si zvolil otázku důvěryhodnosti údajů zapisovaných do obchodního rejstříku jakožto veřejně dostupného seznamu, respektive posouzení, nakolik rejstříkové soudy naplňují ustanovení § 32 obchodního zákoníku, který soudu umožňuje zjednat nápravu, kdykoli se dozví, že skutečný právní stav je v rozporu se zapsaným stavem. Správnost údajů v obchodním rejstříku je bezesporu jedním z významných faktorů ovlivňujících podnikatelské prostředí v zemi.

Ke splnění cíle práce jsem zvolil kvalitativní analýzu konkrétního, mně známého případu.

2. Charakteristika analyzovaného případu

Z pochopitelných důvodů zde nebudu uvádět konkrétní název podniku. Nicméně půl roku na přelomu let 2004/2005 jsem v dané firmě působil jako její ředitel, marketér a obchodní zástupce současně.

Společnost s ručením omezeným vznikla v roce 2000 a po mém nástupu zaměstnávala na plný úvazek další dvě osoby, další služby nakupovala od externích partnerů, většinou podnikajících na základě živnostenského listu.

Firma se zabývala poskytováním služeb public relations s výrazným využíváním internetového prostředí. Půl roku před mým nástupem fakticky přestala vyvíjet jakoukoli činnost. Můj nástup souvisel s rozhodnutím nového vlastníka firmy uhradit staré dluhy, investovat do rozvoje firmy a rozjet nový obchodní model, který měl v relativně krátkém čase zajistit návratnost vložených prostředků. Splnění vytyčeného cíle potvrzovaly jak interní firemní propočty, tak i později provedená analýza podnikatelského záměru metodou bodu zvratu, již jsem provedl v rámci svého studia. „Z grafického i tabulkového vyjádření vyplynula reálnost projektovaného podnikatelského záměru: pokud by vlastník firmě poskytl přislíbené finanční zdroje, dosáhla by firma během třinácti měsíců bodu zvratu a tím i očekávané rentability.“ (*Fekar, Z. 2005:9.*)

Skutečnost ovšem byla taková, že mi majitel zatajil některá podstatná ekonomická fakta: dluhy firmy byly větší, než prezentované, společnost nehradila ani povinné odvody státu a byla proti ní vedena hned několikrát správní či soudní řízení. Informace o exekučních řízeních se později objevily také v zápisu v obchodním rejstříku.

Majitel navíc ihned poté, co firma začala vytvářet vlastní tržby, nejenom přestal poskytovat přislíbené dotace na zajištění provozních nákladů, ale ještě sám začal peníze z firmy vysávat, ať už neoprávněnými výběry platební kartou, tak bezhotovostními převody z firemního účtu. Opakovaně jsem jej upozorňoval na negativní důsledky jeho jednání, a poté, co ani přes několik jeho příslibů, že přestane firmu poškozovat, své chování nezměnil, ukončil jsem s ním spolupráci.

Protože jsem si byl vědom i možné vlastní zodpovědnosti, všechny negativní skutečnosti jsem popsal v interním dokumentu předaném jednateli a majiteli firmy, a později jsem na tuto skutečnost také upozornil písemně společníka firmy a současně manželku jednatele doporučeným dopisem adresovaným na adresu uvedenou v obchodním rejstříku. Tato zásilka se mi však vrátila zpět se sdělením České pošty, že „adresát je na adrese neznámý“.

3. Analýza činnosti veřejné správy

Předně než rozeberu činnost veřejné správy v dané věci, považuji za účelné zamyslet se nad otázkou, zda činnost rejstříkového soudu je činností veřejné správy.

Podle charakteristických rysů činnosti obchodního rejstříku předpokládám, že jde o činnost veřejné správy. „Soukromou správu musíme odlišit od veřejné správy se zřetelem na vztah k právu. (...) Veřejná správa může provádět svoji činnost jen na základě zákona a v zákonem stanovených mezích.“ (Svoboda, I., Schelle, K. 2006:45.)

3.1 Očekávaná činnost veřejné správy

Po zkušenostech popsaných výše jsem považoval za vhodné upozornit veřejnou správu na skutečnost, že opakovaně přetrvávající nedostatky v dané firmě se dějí s vědomím a úmyslem jejího majitele-jednatele.

Podáním adresovaným Městskému soudu v Praze, který vede obchodní rejstřík, jsem tedy upozornil, že statutární orgán společnosti opakovaně a dlouhodobě porušuje právní normy

České republiky, zejména trestní zákon, obchodní a živnostenský zákoník i zákon o konkursu a vyrovnání a tím není způsobilý nadále vykonávat funkci statutárního orgánu nejen v dané, ale i jiných společnostech zapsaných rejstříkovým soudem. Současně jsem upozornil, že ani společník firmy, jednatelova manželka, neprojevuje zájem o dění ve společnosti a na uvedené adrese se nezdržuje.

Tyto skutečnosti jsem doložil jak svojí zprávou, kterou jsem jednatele upozorňoval na negativní důsledky jeho činnosti, tak svým dopisem adresovaným společníkovi firmy, který se mi vrátil jako nedoručitelný. Své podání jsem doplnil také trestním oznámením učiněným na státním zastupitelství.

Ve svém podání jsem dal rejstříkovému soudu ke zvážení zahájení řízení o zrušení a zániku společnosti, s tím, že by tak bylo možno předejít dalším škodám vznikajícím jak soukromoprávním, tak veřejnoprávním osobám.

3.2 *Formální reakce veřejné správy*

Vyšší soudní úřednice rejstříkového soudu mne během několika dní po mém podání vyzvala, abych dle ustanovení § 43 občanského soudního řádu sdělil, „co je tímto podáním míněno, zda se jedná o návrh na zrušení společnosti dle § 68, odst. 6 obchodního zákoníku“.

Tehdy jsem na tuto výzvu soudu odpověděl, že jsem jen považoval za vhodné upozornit soud na zjevné neplnění povinností vyplývajících z obchodního zákoníku a jiných právních předpisů, a že ponechávám další kroky na zvážení soudu.

Během dalšího měsíce jsem obdržel další výzvu, tentokrát ale již ne od rejstříkového soudu, abych „opravil a doplnil své podání o jméno žalobce, obchodní jméno právnické osoby, vymezení skutkového děje, který má být předmětem řízení a vylíčení rozhodujících skutečností, významných pro rozhodnutí ve věci, označení důkazů k prokázání svých tvrzení a návrh, čeho se žalobce domáhá, jak má soud rozhodnout“.

Již jednou dodané důkazy jsem soudu opět zaslal se zopakováním sdělení, že já sám vůči žalované straně žádné nároky neuplatňuji a pouze nechávám na soudu, aby zvážil další postup.

Po téměř půl roce odmlčení jsem obdržel od soudu usnesení, jímž se má žaloba zamítá. Soud ve svém odůvodnění uvedl, že jsem se domáhal zrušení žalované společnosti, že mé podání postrádalo zákonem předepsané náležitosti a že jsem byl v této věci vyzván k odstranění vad podání.

Samosoudkyně v odůvodnění dále konstatovala, že jsem jako „žalobce uvedl snahu zabránit dalším škodám vznikajícím věřitelům tím, že statutární orgán žalované společnosti opakovaně a dlouhodobě porušuje právní normy...“ a že „žalobce sám vůči žalované společnosti nemá žádné nároky“. Vzhledem k nedostatkům podání soud podle § 43, odst. 2 občanského soudního řádu žalobu odmítl.

3.3 *Analýza činnosti veřejné správy*

Formálně jistě postupoval soud správně, pokud hodnotíme jeho činnost z pohledu občanského soudního řádu. Přesto, že se mi nikde v literatuře nepodařilo najít komentář k podobnému případu, s odkazem na obchodní zákoník si troufám tvrdit, že soud mohl postupovat i jinak – minimálně měl přes formální nedostatky mého podání předvolat jak statutární orgán společnosti, tak společníka společnosti, a požádat o vysvětlení.

Jednak soudem citované ustanovení § 43, odst. 2 říká, že „není-li přes výzvu předsedy senátu podání opraveno nebo doplněno a v řízení nelze pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení zastaví“. Z tohoto ustanovení ale výslovně nevyplývá, že soud řízení zastavit musel, neboť vady podání jistě nebyly takového charakteru, že by nebylo v řízení možno pokračovat.

Ale především, soud hned na počátku měl postupovat podle § 32 obchodního zákoníku. „Soudy nebo jiné orgány upozorní rejstříkový soud vždy na neshodu mezi skutečným právním stavem a stavem zápisů v obchodním rejstříku, jakmile tato skutečnost při jejich činnosti vyjde najevo. Jestliže obsah zápisu v obchodním rejstříku odporuje donucujícímu ustanovení zákona a nelze dosáhnout nápravy postupem podle zvláštního právního předpisu, vyzve rejstříkový soud osobu, které se zápis týká, ke zjednání nápravy. Jde-li o právnickou osobu a tato osoba ve stanovené lhůtě nezjedná nápravu, může soud i bez návrhu, je-li takový postup v zájmu ochrany třetích osob, rozhodnout o jejím zrušení a likvidaci.“ (*Zákon 513/1991 Sb.*)

Domnívám se, že je zcela zjevné, že taková situace nastala, a rejstříkový soud jako orgán veřejné správy mohl podle daného ustanovení postupovat a měl by tak postupovat vždy v

každém takovém případě, kdy mohou být dotčena práva třetích osob – v tomto případě například jak zájmy správy sociálního zabezpečení, tedy dalšího orgánu veřejné správy, tak případných věřitelů, ať už budoucích zaměstnanců, pronajímatelů či dalších poskytovatelů služeb firmy pohybující se fakticky na hraně bankrotu.

Jsem si přitom vědom, že postupem podle výše uvedeného ustanovení obchodního zákoníku mohou být dotčena práva soukromých osob, vlastníků postihované společnosti. V takovýchto případech je ale tento zásah jistě oprávněný, jde zde o princip proporcionality v činnosti veřejné správy. „Zasahuje-li se do práv výkonem pravomoci, musí to být v míře přiměřené k významu veřejného zájmu. Správní úřad musí co nejvíce šetřit práva a právem chráněné zájmy účastníků vztahů.“ (Svoboda, I., Schelle, K. 2006:48.)

Zájmy vlastníků firmy, v daném případě poškozujících mnohé třetí strany, nemohou být nadřazeny veřejnému zájmu těchto dalších účastníků. Tím spíše, že tuzemská koncepce rejstříkového soudu se opírá o princip důvěry v zápisy obchodních rejstříků. Tento princip užívají jako argument proti možnému svěření obchodního rejstříku do správy soukromých administrátorů zastánci stávajícího stavu, například i ombudsman a bývalý předseda Nejvyššího soudu České republiky Otakar Motejl. „Obchodní rejstřík není telefonní seznam, do kterého si každý podnikatel zapíše údaje podle svého uvážení, ale rejstřík, jehož údaje ověřuje soud.“ (Česká justice... 2001)

4. Závěr práce

Provedený rozbor ukázal, že zápisy v obchodním rejstříku se ve skutečnosti neopírají o princip důvěry, ačkoli tento je považován za jeden z pilířů rejstříkového soudnictví. Soudy také nevyvíjejí činnosti, které jim umožňují zjednat nápravu, kdykoli se dozví, že skutečný právní stav je v rozporu se zapsaným stavem, ačkoli tuto možnost jim dává ustanovení obchodního zákoníku.

Přestože zde uvádím jediný konkrétní příklad, shodně se zadáním této práce, jsem toho názoru, že zjištěné skutečnosti lze považovat za obecně platné: v tuzemsku se často postupuje formálně správně, nicméně v rozporu se skutečnými zájmy sledovanými právními normami.

Domnívám se, že záměr práce byl splněn, a ač se mi nepodařilo vyhledat literaturu, která by se problémem zabývala dostatečně do hloubky, podpořil jsem své záměry dostatečně citacemi příslušných právních norem.

Použitá literatura

FEKAR, Zdeněk. *Rozbor finanční struktury firmy a analýza podnikatelského záměru metodou bodu zvratu. Písemná práce k modulu Základy podnikání.* B.I.B.S.: Brno, 2005, 12 s.

SVOBODA, Ivo – SCHELLE, Karel. *Základy organizace veřejné správy.* Key Publishing: Ostrava, 2001, 206 s. ISBN 80-239-8011-4

Česká justice potřebuje hlubší reformu. Rozhovor s Otakarem Motejlem, o práci ombudsmana a reformě soudnictví. [Internet] 12. 12. 2001 – [cit. 17. 3. 2007].

<<http://www.integrace.cz/integrace/clanek.asp?id=435>>

Zákon 99/1963 Sb. občanský soudní řád. [Internet] 2007 – [cit. 19. 3. 2007].

<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=99/1963>

Zákon 513/1991 Sb. obchodní zákoník. [Internet] 2007 – [cit. 19. 3. 2007].

<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=513/1991>

Zákon 500/2004 Sb. správní řád. [Internet] 2007 – [cit. 19. 3. 2007].

<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?kam=zakon&c=500/2004>